

VROUWENBELANGEN

HET GEBED IN DE OPVOEDING

ZOO LANGZAMERHAND BEGINT DE Duitse schrijfster Lisbeth Burger bij ons bekendheid te krijgen. Verschillende boeken van haar zijn reeds in het Nederlandsch vertaald. „Als de ooielaar komt;“ „Meisjes uit onze straat;“ „Werkloozen.“ Kort geleden gaf „De Katholieke Vrouw“ een bespreking van een nieuw boek van deze schrijfster: „De familie Meyer.“

Over het karakter van Lisbeth Burgers boeken wil ik nu alleen dit zeggen, dat ze niet vóór alles romanschrijfster is. Eigenlijk geeft ze in het geheel geen romans. Wat ze wèl doet is dit: ze schrijft de ervaringen, die ze in het leven verkreeg, op ten dienste van anderen. In haar eerste boek verschool ze zich hiertoe achter een oude vroedvrouw, die haar leven en werk weergeeft in onderscheidene schetsen. Het wil er bij mij tenminste niet in, dat Lisbeth Burger werkelijk zoo oud zijn zou. Wèl, dat ze haar plaats inneemt in de categorie „maatschappelijke werksters.“

Haar nieuwste boek handelt over opvoeding. „De Katholieke Vrouw“ heeft een van de schetsen er uit overgenomen.

Het gaat daarin over grootmoeder en Leentje. En — over het gebed.

Leentje is een kleine klikspaan. Telkens komt ze van een zusje of broertje iets aan grootmoe vertellen. Piet is bokkig, Loeki plaagt graag, Jozef neemt het lichte weg, dat voor het beeld van Maria staat. (Lisbeth Burger is Roomsch.) Grootmoeder zegt niet: „Je mag niet klikken.“

Ze vraagt niet: „Waarom deed Jozef dat?“

Nog minder oordeelt ze, dat Piet en Loeki en Jozef stout zijn.

Neen, ze zegt: „Dan zullen we samen eens netjes een Onze Vader bidden, om dien bok bij Piet weg te jagen.“ Zoo bidden ze ook samen voor Loeki en Jozef, en later voor zuster Marianne, die Leentje heeft uitgescholden.

„t Zal mij benieuwen, wie van beiden het eerst moe wordt. U van bidden of Lena van aanbrengen,“ zegt lachend tante Greta.

Waarop Grootmoe's antwoord is: „Och, oude menschen hebben veel tijd en veel geduld. Wacht maar eens drie dagen — zoo heb ik vroeger mijn kinderen dat nare klikken afgeleerd.“

Het helpt bij Lena. Aan grootmoeder kwam ze niets meer van de anderen vertellen, toen ze nog zeven Onze Vaders gebeden had. En ze werd radicaal genezen, toen ook moeder en tante deze methode gingen toepassen.

Maar of het altijd helpt? Of er geen gevaar bestond, dat bij Lena de verkeerde plooi in haar karakter dieper werd, inplaats van weggestreken te worden? Immers: klikken in den slechten zin van het woord doet een kind, omdat het zich deugdzamer voelt dan broertje of zusje. En wanneer je dan telkens voor dat broertje of zusje moet bidden, dat het niet weer op dezelfde manier verkeerd zal handelen, wel, dan is het gevaar dunkt me al heel groot, dat je jezelf waardiger voelt tegenover God, of, gelijk hier, tegenover de Moedermaagd, dan die anderen.

Grootter acht ik echter het bezwaar, dat op deze manier het karakter van het gebed wordt aangerand. Telkens een Onze Vader, niet in heiligen eerbied,

632

maar als middel ter verbetering. Of die verbetering zich nu voltrekt bij de klikspaan zelf of bij de anderen, blijft daarbij tamelijk wel hetzelfde.

De recensent in „De Katholieke Vrouw“ noemt dit boek van Lisbeth Burger een „mariage de raison,“ omdat ze kunst aan wetenschap (hier aan opvoedkunde) huwt. Erger vind ik voor mij, dat men het gebed gebruikt in zulk een „huwelijk uit berekening.“

Gebed uit berekening, om er opvoedkundige resultaten mee te bereiken.

„Maar — we moeten toch juist in de opvoeding onze vroomheid doen uitkomen,“ zegt ge. Zeker.

Doch nooit zoo, dat ge vervalt in gemeenzaamheid met het heilige. En zeg nu niet, dat dit alleen bij Roomschen kan gebeuren.

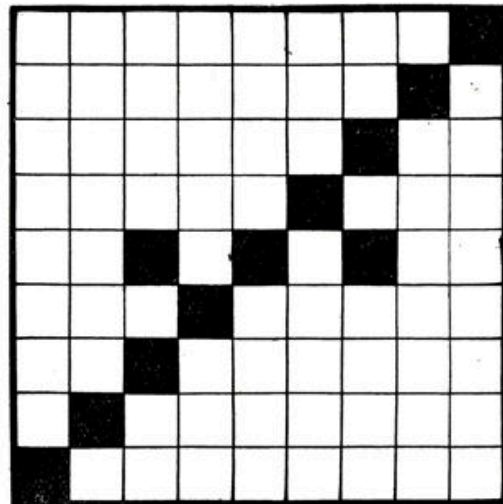
Psalmversjes en Bijbelteksten laten leeren voor straf — gebeurde dit alleen maar vroeger? Of ook nu nog wel? En wie zal zeggen, hoeveel kinderen hierdoor een tegenzin hebben gekregen, niet alleen tegen alles wat zich godsdienst noemt, maar tegen den Bijbel-zelf?

En of het gebed in de opvoeding steeds op de juiste manier wordt gebruikt?

Vast staat: we moeten bidden vóór onze kinderen en met onze kinderen. We moeten hun ook leeren bidden voor anderen. Ook, wanneer die anderen in zonde vielen. Maar we mogen wel heel goed toezien, dat we bij dit alles niet het Heilige neerhalen tot een onfeilbaar middel om ons eigen doel te bereiken. Zelfs niet al is dat doel goed. En al meenen we het zelf goed.

Ik voor mij hel over tot de meening, dat het bedoelde schetsje eerder aantoonde, hoe het *niet* moet, dan hoe het wèl moet. Doch hier vooral geldt, dat ieder in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd zij. Want niets is zoo individueel als de kunst van opvoeden en de keuze der middelen hierbij. J. M. W.-W.

GOED NADENKEN EN ANTWOORDEN

Gegeven is een diagonaal van zwarte hokjes, waaraan aan elken kant nog een zwart hokje toegevoegd is.

Aan de eene zijde van de diagonaal moeten nog 11 en aan de andere zijde nog 14 zwarte hokjes bijgevoegd worden, echter zoodanig, dat op elke verticale rij en op elke horizontale rij van de figuur 4 zwarte hokjes voorkomen. Verder mogen deze toegevoegde zwarte hokjes de zwarte hokjes van de diagonaal niet raken. Hoe dient dit te geschieden?

Oplossing in het volgend nummer.